

تأثیر ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت

کبری برفر، رسول رنجبریان^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۶

چکیده:

معلم تراز سند تحول بنیادین، یکی از مهم‌ترین برنامه‌های بلند مدت نظام آموزشی کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است. سند الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت نیز بر اساس ۵۰ سال آینده کشور برنامه‌ریزی می‌کند که هدف این پژوهش مطالعه ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت می‌باشد. این مطالعه به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس تأثیرگذار است؟ همچنین، با توجه به ارتباط ورود انقلاب اسلامی به دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی با نسل جدیدی که وارد فرایند بزرگ و جهانی چهل سال دوم می‌شود، ضرورت این پژوهش احساس می‌شود و این مطالعه معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت برای رسیدن به پیشرفت کشور ضرورتی انکارناپذیر مفروض می‌دارد. این مطالعه از نظر هدف کاربردی، از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری کارکنان آموزش و پرورش شهرستان‌های استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۹ بودند. تعداد آن‌ها ۵۶۳ نفر که حجم نمونه ۲۸۵ نفر از کارکنان ۷ شهرستان بود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، برای متغیر معلم تراز پرسشنامه استاندارد و برای متغیر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. جهت بررسی روایی پرسشنامه‌ها به روایی صوری و محتوایی استناد شد. برای بررسی پایایی نیز به آقای کرونیخ برای معلم تراز و الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت به ترتیب برابر با ضریب ۰/۸۵ و ۰/۸۴ و نتایج بررسی پایایی برای همه ابعاد بیشتر از ۰/۷ گزارش شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. نتایج آزمون فرضیات نشان داد ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارند.

واژگان اصلی: الگو، معلم تراز، تعلیم، تربیت اسلامی، پیشرفت، گام دوم انقلاب.

۱. کارشناسی ارشد گروه مدیریت، واحد شاهین‌دژ، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین‌دژ، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت، واحد شاهین‌دژ، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین‌دژ، ایران (نویسنده مسئول)

مقدمه و بیان مسئله

تحولات عصری و لزوم هماهنگی نظام‌های آموزشی با تحولات آینده سبب شده است که کشورهای جهان در برنامه‌های تربیت معلم کشورشان تغییراتی ایجاد و نواقص موجود را برطرف کنند؛ آن‌چنان‌که لو^۱ (۲۰۱۳) معتقد است مراکز تربیت معلم از عهده تربیت معلمان‌ی که دارای توانایی علمی، انواع مهارت‌ها و آمادگی لازم برای تدریس و مدیریت کلاس درس و آگاهی نسبت به مواد درسی و اوضاع و احوال دانش آموزان باشند، بر نمی‌آیند (مرعشی، ۱۳۹۷).

از این‌رو تعلیم و تربیت از دیرباز و طی قرون و اعصار همواره مورد توجه عالمان، دانشمندان و فیلسوفان بوده و بدین‌سان توانسته است افکار و اندیشه‌های بزرگی را به‌سوی خویش فراخواند؛ در عین حال رابطه میان تعلیم و تربیت نیز از سال‌ها پیش موضوع بحث متفکران تربیتی بوده است؛ سؤالی که مطرح می‌شود این است که آیا در مقام عمل، تربیت مطلوب جامعه می‌تواند از تعلیم جدا باشد، در پاسخ به این پرسش باید گفت که در مقام عمل نمی‌توان این دو فعالیت را از هم جدا کرد و برای هر یک، متصدیان و مربیان جداگانه‌ای تعیین کرد؛ از این‌رو لازم است که نقش تربیتی کادر نهادهای آموزشی مورد بررسی قرار گیرد؛ در همین راستا، دگرگونی در نظام‌های آموزشی به‌ویژه تربیت معلم در بسیاری از کشورها آغاز شده و در کشور ما نیز اراده نظام بر تغییر بنیادین آموزش و پرورش قرار گرفته و اسناد تحولی تدوین و تصویب شده است. از نخستین گام‌های تحول بنیادین را می‌توان ارتقای مراکز تربیت معلم با تأسیس دانشگاه فرهنگیان عنوان کرد که مبتنی بر اسناد تحولی ایجاد شد. ایجاد تحول در امر تربیت معلم مستلزم شناخت این فرآیند و ابعاد آن است (سمیعی نژاد و همکاران، ۱۳۹۴).

معلم به‌عنوان یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت در همه جوامع شناخته می‌شود. از دیدگاه اسلام هم دعوت الهی و تربیت معنوی مهم‌ترین رسالت یک معلم و مربی است. معلم و مربی شایسته از منظر دین باید واجد خصوصیات و ویژگی‌هایی باشد تا بتواند ضمن آموزش به پرورش انسان‌ها هم نائل شود. همچنین طبق آیات و روایات متعدد هم جایگاه بسیار رفیعی برای معلم و مربی ذکر شده و هم مسئولیتی خطیر برای او در نظر گرفته شده، تا بتواند همانند انبیا به تربیت صحیح اسلامی بپردازد و حال که معلم و مربی چنین وظایف سنگینی بر عهده دارند لازم است مسئولان امور تربیتی اصول تربیت معلم را رعایت کرده تا بتوانند معلمان‌ی کارآمد را به جامعه

^۱. Loo

تحویل دهند(ملک زاده، ۱۳۹۵).

یکی از زیر نظام های مهم سند تحول بنیادین، زیر نظام تربیت معلم و تأمین منابع انسانی است که به واسطه اهمیت آن می توان گفت صدر زیر نظام هاست. پایه اصلی تمدن نوین اسلامی نیز در نگاه رهبری معظم انقلاب، تربیت انسان هایی با ویژگی هایی همچون خرد ورزی، ابتکار، شجاعت و ... است که معلم باید آن ها را تربیت کند. بنابر این راه رسیدن به تمدن نوین اسلامی تربیت معلم ممتاز است(مقیمی، ۱۴۰۰). آرمان های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ارزش های بنیادین فرازمانی و فرامکانی جهت دهنده پیشرفت است. مبنایی ترین این ارزش ها، نیل به خلافت الهی و حیات طیبه است. اهم ارزش های تشکیل دهنده حیات طیبه عبارتند از: معرفت به حقایق، ایمان به غیب، سلامت جسمی و روانی، مدارا و همزیستی با هموعان، رحمت و اخوت با مسلمانان، مقابله مقتدرانه با دشمنان، بهره برداری کارآمد و عادلانه از طبیعت، تفکر و عقلانیت، آزادی مسئولانه، انضباط اجتماعی و قانون مداری، عدالت همه جانبه، تعاون، مسئولیت پذیری، صداقت، نیل به کفاف، استقلال، امنیت و فراوانی(شفیعی نیا و فارسی، ۱۳۹۹). سمیعی نژاد و همکاران(۱۳۹۴)، در پژوهشی به بررسی موضوعی با عنوان «فرآیند تربیت معلم ابتدایی در تراز جمهوری اسلامی ایران: فرصت ها و تهدیدها» پرداخته اند؛ در این پژوهش نیز محقق مدل مفهومی خود را بر اساس ابعاد چهارگانه تربیت معلم با توجه به پژوهش یاد شده انتخاب نموده است. جذب؛ آماده سازی؛ حفظ و ارتقا ارزشیابی.

در همین راستا، ۲۲ مهر سال ۱۳۹۷سندی تحت عنوان «سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت» همراه با بیانیه ای از سوی رهبر معظم انقلاب منتشر شد. رهبری در مقدمه بیانیه خود در معرفی سند آورده اند: «این سند اهم مبانی و آرمان های پیشرفت را تدوین کرده و افق مطلوب کشور را در پنج دهه آینده ترسیم و تدابیر مؤثر برای نیل به آن را طراحی کرده است که با تحقق آن که کاری عظیم و دشوار، اما ممکن و شیرین است کشور راه پیشرفت را خواهد پیمود و طلیعه مبارک تمدن نوین اسلامی ایرانی در زیست بوم ایران رخ خواهد نمود.» ایشان در فرایند تدوین الگو و در ابتدای امر در باب چستی الگو بر این موارد تأکید کرده اند: الگو یک سند بالادستی برای همه اسناد برنامه ای، چشم انداز و سیاست گذاری های کشور است؛ الگو یک نقشه جامع است و به ما می گوید به کدام سمت و به سوی کدام هدف حرکت کنیم؛ الگو باید کشور را از حرکت های بی هدف و زیگزاگی و سردرگم دور کند؛ در الگو باید وضعیت مطلوب و چگونگی رسیدن از

وضع موجود به وضع مطلوب تصویر شود؛ بر همین مبنا و برداشتی که اعضای شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت از منویات و بیانات مقام معظم رهبری داشته‌اند، تعریف این مرکز از الگو عبارت است از: «الگو نقشه‌ای جامع است که هدف و سمت حرکت، شیوه حرکت و نحوه رفتار جامعه را برای تحقق یافتن تحول تکاملی جامعه بیان می‌کند» (نصر اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۸). با توجه به مبانی بیان شده، سؤال اصلی این پژوهش به این صورت خواهد بود: آیا ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت با اجرای بیانیه گام دوم انقلاب در مدارس استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است؟

- اهداف و سؤالات پژوهش

هدف کاربردی این پژوهش این است که از نتایج این پژوهش سازمان‌هایی از جمله سازمان آموزش و پرورش بهره‌مند شوند. همچنین از نتایج حاصل از این پژوهش در زمینه الگوسازی و پایه‌ریزی بر اساس آموزه‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه استفاده نمایند. هدف اصلی این پژوهش تعیین تأثیر ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی است.

آیا ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است؟

- آیا جذب به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه

اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس این استان تأثیرگذار است؟

- آیا آماده‌سازی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی

پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس استان تأثیرگذار است؟

- آیا حفظ و ارتقاء به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر

الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس استان تأثیرگذار است؟

- آیا ارزشیابی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی

پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت در مدارس استان تأثیرگذار است؟

- پیشینه پژوهش

با توجه به این که بحث الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت و بیانیه گام دوم انقلاب در حوزه موضوعات داخلی کشورمان ایران می باشد؛ بررسی های نویسندگان نشان می دهد که در خارج از کشور به این موضوع پرداخته نشده است و در پژوهش های صورت گرفته تمرکز بر روی پژوهش های داخل کشور می باشد. جدول ۱ پیشینه مربوط به موضوع پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۱. خلاصه پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی

تحقیقات صورت گرفته در داخل کشور					
ردیف	نام محقق/محققان	عنوان پژوهش	سال اجرا	محل اجرا	نتایج پژوهش
۱	علی زاده و قربانی	شاخص های معلم تراز انقلاب	۱۳۹۹	ایران	نتایج این بررسی نشان می دهد که رشد و توسعه هر جامعه مستلزم پویایی نظام آموزشی آن جامعه است و تحول در نظام آموزشی در گرو بهبود عملکرد معلمان می باشد. معلم به عنوان یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و به عنوان اولین پازل مدیریت فرهنگی جامعه در راستای تحقق اهداف عالی خود در تربیت و پرورش نسل های بشری در جامعه دینی نیازمند تراز رفتاری و اعتقادی است.
۲	اسدی خانوکی و اسدی خانوکی	ویژگی های معلم تراز انقلاب اسلامی از دیدگاه معلمان آموزش و پرورش منطقه شهید	۱۳۹۸	ایران	نتایج این بررسی نشان می دهد که نقش معلم در رساندن هر جامعه به اهداف و آرمان هایش بسیار مهم و قابل تأمل است؛ پس برای رسیدن به این آرمان ها نیاز به طراحی و تدوین یک الگوی تربیت معلم تراز توسط متخصصان امر تعلیم و تربیت احساس می شود، الگویی که بتواند پرورش دهنده های همه ی ویژگی های یک معلم تراز و تمدن ساز در معلمان آینده باشد.
۳	عسکری متین	الگوی معیار صلاحیت	۱۳۹۷	ایران	نتایج این بررسی نشان می دهد که بر

	و کیانی	حرفه‌ای معلمی در تراز جمهوری اسلامی ایران		<p>اساس بروندهای پژوهش، از میان شانزده سند بالادستی ملی، متون علمی و اسناد بین‌المللی، در مجموع ۲۸ مدل مفهومی، ۶۰۹۸ کد آزاد، ۱۶۵۵ مضمون و ۲۱۸ محور موضوعی احصا شد. بر پایه یافته‌ها، ساختار نهایی این الگو در ۷ ساحت، ۳۳ حوزه محوری و ۱۵۸ شاخص صلاحیت با نام «الگوی معیار سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمی در تراز جمهوری اسلامی ایران» پدید آمد. ساحت‌های هفتگانه این الگو عبارت‌اند از: ۱. برنامه‌ریزی و آماده‌سازی برای آموزش؛ ۲. برنامه‌ریزی و طراحی برای یادگیری؛ ۳. مدیریت پیرامون و محیط یادگیری؛ ۴. آموزش اثربخش؛ ۵. مسئولیت‌سازمانی و توسعه حرفه‌ای؛ ۶. سرمایه اجتماعی و فعالیت فرهنگی و معنویت، اخلاق و خدایاباوری. برایند پژوهش حاکی از آن است که الگوی پیش رو: (الف) ناظر بر تربیت‌معلم در نظام ارزشی اسلام؛ (ب) نخستین گام در راه معیارسنجی حرفه‌ای معلمی؛ (ج) برآورنده نیاز داخلی برای سیاست‌گذاری و تهیه آزمونهای ارزیابی و (د) همسو با شرایط و ملاحظات نظری و عملی ارزیابی در تراز جمهوری اسلامی ایران می باشد.</p>
۴	توکلی	تربیت‌معلم تراز نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس آموزه‌های قرآن کریم	۱۳۹۷ ایران	<p>نتایج این بررسی نشان می‌دهد که تربیت‌معلم تراز نظام ج.ا.ا بر اساس آموزه‌های قرآن در سه مقوله اصلی الف) چرایی؛ فلسفه و خاستگاه تربیت‌معلم تراز ج.ا.ا که خود شامل مقوله‌های فرعی: ارزش‌ها و اهداف است. ب) ماهیت تربیت‌معلم تراز ج.ا.ا که خود شامل</p>

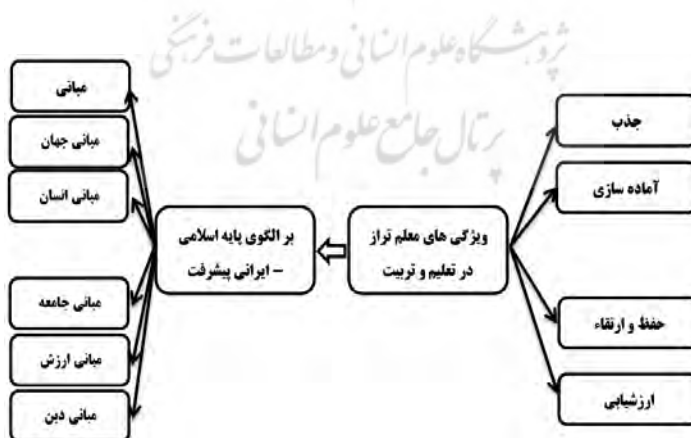
				مقوله‌های فرعی: مفاهیم و قلمروهاست. (ج) چگونگی اجرای تربیت معلم تراز ج.م.ا که خود شامل مقوله‌های فرعی اصول و روش‌هاست.
۵	حجاری	تعیین ابعاد و مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای معلم تراز جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۷	ایران
۶	خزاسی و غفارزاده	خصوصیات معلم تراز در فرهنگ رضوی	۱۳۹۷	ایران
۷	سمیعی نژاد و همکاران	فرآیند تربیت معلم ابتدایی در تراز جمهوری اسلامی ایران: فرصت‌ها و تهدیدها	۱۳۹۷	ایران

تربیت معلم بود: جذب(به‌گزینی، باورها، کارآمدی‌ها)، آماده‌سازی(دانش‌اندوزی حرفه، مهارت افزایشی حرفه)حفظ و ارتقا(بهداشت: اجتماعی/رفاهی، بهسازی: ضرورت/ سازوکار)، ارزشیابی(ارزشیابی بهینه). مقوله پشتیبانی حلقه رابط میان وظائف نهادهای اولیه(دانشگاه فرهنگیان، وزارت آموزش و پرورش) است.				
--	--	--	--	--

برای دستیابی به معلم تراز ویژگی‌های مورد نظر در تعلیم و تربیت اسلامی بر مبنای الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت، به عنوان مهم ترین عامل موفقیت آموزش و پرورش در این تحقیق مدنظر قرار گرفت و این پژوهش به دنبال ارتباط متغیرهای اثرگذار در متغیر وابسته است که در آن تناسب میان معلم تراز انقلاب اسلامی بر مبنای الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت و بیانیه گام دوم انقلاب مورد بررسی قرار گیرد، این در حالی است با توجه به تحقیقات صورت گرفته تاکنون به این متغیرها توجه نشده بود.

چارچوب مفهومی

چارچوب مفهومی پژوهش با استناد به فرضیه‌ها و اهداف بیان شده و با استفاده از مبانی نظری پژوهش به صورت زیر تدوین و تنظیم شده است.

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش(محقق ساخته)

- روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر سطح بازده توصیفی و تشخیصی بوده، از نظر وسعت کاربرد به لحاظ این که محدود به مکان‌های مشخص و مقطع زمانی خاصی مرتبط می‌شود، از نوع تحقیق محدود (منطقه‌ای) می‌باشد و از نظر درجه کنترل نیز به لحاظ این که در محیط مشخصی انجام می‌گیرد، میدانی است. همچنین، این تحقیق بر اساس هدف کاربردی و بر اساس شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از شاخه پیمایشی یا زمینه‌یابی و همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کارکنان آموزش و پرورش (راهنما معلم، سرگروه‌ها مقطع، مدیران مدارس دوره متوسطه دوم (شهری، روستایی و بخش) و نیروهای هسته گزینش) شهرستان‌های استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۹ داده‌اند که تعداد آن‌ها ۵۶۳ نفر است. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شده است. در همین راستا، تعداد ۷ شهرستان از طریق نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند؛ به‌صورتی که در شمال استان از بین ۵ شهر دو شهر ماکو و چالدران، از مرکز استان ۱ شهر ارومیه و از جنوب استان چهار شهرستان شاهین‌دژ، مهاباد، نقده و میاندوآب انتخاب شدند. که حجم نمونه شامل تعداد کارکنان ذکر شده در بالا از ۷ شهرستان بوده است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد و محقق ساخته استفاده شد، به‌صورتی که برای سنجش و ارزشیابی متغیر پرسشنامه الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت با استفاده از روش اعتبارسنجی محتوی، سؤالات مطرح شده به‌وسیله ۱۰ نفر از خبرگان که شامل، ۵ نفر از خبرگان سازمانی و ۵ نفر از خبرگان دانشگاهی بودند و همه آن‌ها دارای مدرک تحصیلی بالاتر از کارشناسی ارشد و بالاتر بودند و برای متغیر ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی از پرسشنامه استاندارد سمعی نژاد و همکاران (۱۳۹۴) استفاده شده است؛ لذا روایی صوری (ظاهری) پرسشنامه‌ها به‌صورت صوری به تأیید استاد راهنما استناد شد. در این پژوهش، از آمار توصیفی برای تجزیه و تحلیل توصیفی و از آمار استنباطی برای سنجش رابطه‌ها در فرضیه‌های پیشنهادی استفاده شد. در این تحقیق به‌منظور تعیین پایایی پرسش‌نامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. روش آلفای کرونباخ برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسش‌نامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند، بکار می‌رود. در این‌گونه ابزار، پاسخ هر سؤال می‌تواند مقادیر عددی مختلفی اختیار کند. برای محاسبه آلفای کرونباخ، ابتدا می‌بایست واریانس نمرات هر زیرمجموعه سؤالات پرسش‌نامه و واریانس کل را محاسبه نمود سپس با استفاده از

فرمول زیر و نرم افزار *SPSS* فرمول ۱: ضریب آلفا

$$\alpha = \left(\frac{j}{j-1}\right) \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2}\right)$$

کرد:

همچنین پایایی این مقیاس با استفاده از ضریب الفای کرونباخ برای کل مقیاس پرسشنامه ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی ۰/۸۵ و پرسشنامه الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت ۰/۸۴ محاسبه شد که نشانگر پایایی مطلوب پرسشنامه‌های پژوهش بود.

جدول ۲. پایایی پرسشنامه سیاست‌های کلی نظام اداری

ضریب پایایی	تعداد سؤالات	پرسشنامه
۰/۸۵	۱۰ سؤال	ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی
۰/۸۴	۲۸ سؤال	الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت

- یافته‌های پژوهش

یافته‌های حاصل از این پژوهش مشتمل بر دو بخش است. در بخش اول، اطلاعات توصیفی متغیرهای جمعیت‌شناختی به صورت جداول و نمودار توزیع فراوانی و درصد ارائه شده است. در بخش دوم نیز نتایج مربوط به سؤالات با استفاده از آمار استنباطی ارائه گردیده است.

الف) نتایج توصیفی

در بخش آمار توصیفی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی همچون میانگین و شاخص‌های پراکندگی انحراف معیار، چولگی و کشیدگی انجام پذیرفته است. خلاصه وضعیت آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق پس از غربالگری و حذف داده‌های پرت به کمک نرم‌افزار *SPSS* ارائه شده است. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی کارکنان آموزش و پرورش شهرستان‌های استان آذربایجان غربی از نظر سن، جنسیت، سطح تحصیلات، سابقه کاری استفاده شده که نتایج در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای جمعیت‌شناختی

متغیر	طیف	فراوانی	متغیر	طیف	فراوانی
سن	کمتر از ۳۰ سال	۵۴	تحصیلات	دیپلم	۱۳
				فوق‌دیپلم	۵۳

۸۰	لیسانس	سابقه کار	۱۴۲	۳۱ تا ۴۰ سال	
۱۳۹	فوق لیسانس و بالاتر		۴۳	۴۱ تا ۵۰ سال	
۳۸	کمتر از ۵ سال		۴۶	بیشتر از ۵۰ سال	
۱۰۲	۶ تا ۱۰ سال		جنسیت	۱۹۳	مرد
۹۸	۱۱ تا ۱۵ سال			۹۲	زن
۴۷	بیشتر از ۱۵ سال				

در جدول ۴، برخی از مفاهیم آمار توصیفی متغیرها شامل میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی ارائه شده است. در این میان، پارامترهای مرکزی، دسته‌ای از پارامترهای توصیف‌کننده‌ی یک توزیع آماری هستند که ویژگی داده‌ها را نسبت به مرکز توزیع بیان می‌کنند. میانگین به‌عنوان نقطه تعادل و مرکز ثقل یک توزیع آماری، یکی از شاخص‌های مرکزی مناسب برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست. برای مثال، میانگین جذب برابر است با ۳,۶۶ که نشان می‌دهد بیشتر داده‌های مربوط به این متغیر حول این نقطه تمرکز یافته‌اند.

جدول ۴. شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و توزیع عوامل

متغیرها و مؤلفه‌ها	جذب	آماده‌سازی	حفظ و ارتقاء	ارزشیابی	معلم تراز	الگوی پایه اساتذگی - ایرانی پیشرو
میانگین	۶۶۴۳.۳	۵۷۸۵.۳	۶۰۳۱.۳	۶۰۴۳.۳	۶۲۴۹.۳	۵۹۸۸.۳
انحراف معیار	۷۵۸۹.۵	۶۷۲۱.۵	۶۳۲۶.۸	۶۵۲۱.۵	۵۴۵۵.۲	۵۵۱۰.۳
واریانس	۵۷۶.۰	۴۵۲.۰	۴۰۰.۰	۴۲۵.۰	۲۹۸.۰	۳۰۴.۰
چولگی	۳۸۲.۰	۰۹۴.۰	۰۸۶.۰	۰۵۱.۰	۱۹۰.۰	۴۸۶.۰
کشیدگی	۶۹۱.۰	۹۵۸.۰	۳۰۱.۰	۶۰۱.۰	۰۶۱.۰	۱۸۰.۰

در میان متغیرهای این پژوهش، جذب با مقدار ۰,۷۵ بیشترین پراکندگی را دارد. چولگی بیانگر عدم تقارن منحنی فراوانی است. اگر ضریب چولگی صفر باشد جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر منفی باشد، چولگی به چپ وجود دارد. در حالت کلی چنانچه چولگی و کشیدگی در بازه‌ی (۲، -۲) نباشند داده‌ها از توزیع نرمال بسیار دور است. (البته ممکن است بعضی از آمار دانان این بازه را کوچک‌تر یا بزرگ‌تر در نظر بگیرند). مقدار چولگی مشاهده‌شده برای متغیرهای مورد مطالعه در بازه (۲، -۲) قرار دارد. یعنی از لحاظ کجی متغیرهای پژوهش نرمال بوده و توزیع آن متقارن است. مقدار کشیدگی متغیرها نیز در بازه (۲، -۲) قرار دارد. این نشان می‌دهد توزیع متغیرها از کشیدگی نرمال برخوردار است.

ب) تحلیل استنباطی

آزمون فرضیه‌های اصلی: ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است.

جدول ۵. خلاصه‌ی الگوی رگرسیون

مدل	R	۲R	تعدیل شده R ^۲	خطای استاندارد برآورد	دوربین - واتسون
مقدار	۰.۸۸۲	۰.۷۷۰	۰.۷۶۴	۰.۱۰۰۰۰	۰.۸۴۸۰۱

برای بررسی فرضیات این پژوهش از آزمون رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج این آزمون به شرح زیر است. در جدول ۵ که خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل است، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با ۰/۸۸۲ می‌باشد که نشان از وجود همبستگی بین ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی با الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. R^2 میزان تبیین واریانس الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می‌دهد.

آماره دوربین واتسون بین ۰ تا ۴ می‌باشد. اگر بین باقیمانده‌ها همبستگی متوالی وجود نداشته باشد، مقدار این آماره باید به ۲ نزدیک باشد. اگر به صفر نزدیک باشد نشان‌دهنده همبستگی مثبت و اگر به ۴ نزدیک باشد نشان‌دهنده همبستگی منفی می‌باشد. در مجموع اگر این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد جای هیچ نگرانی نیست. این آماره ۱/۸۴۸ می‌باشد.

در جدول ۶ مقدار F در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار گزارش شد ($P\text{-Value} \leq 0.01$) که نشان می‌دهد ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی، تغییرات الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را پیش‌بینی می‌کند و مدل رگرسیونی برازش مناسبی دارد.

جدول ۶. آزمون مجموع مجذورات و مقدار F (ANOVA)

مدل	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۶۴۷.۷۴	۱	۶۴۷.۷۴	۴۵۱.۷۴۶	۰.۰۰۰
باقی مانده	۷۶۰.۲	۱۴۵	۰.۱۹۰		
مقدار کل	۴۰۷.۷۷	۲۸۵			

جدول ۷، نتایج مربوط به ضرایب تأثیر ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می‌دهد. همچنین ضریب *Beta* برابر ۰/۸۸۲ می‌باشد.

جدول ۷. ضریب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده

Sig	t	ضرایب غیراستاندارد			متغیر
		ضریب استاندارد	Std. Error	B	
۰۰۰.	۲۹۷.۴	Beta	۰۴۰.	۱۷۴.	مقدار ثابت
۰۰۰.	۳۹۷.۸۶	۸۸۲.	۰۱۱.	۹۵۲.	ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی

در جدول ۷، مقدار *t* برای این متغیر در سطح خطای ۰،۰۱ معنادار بود ($P\text{-Value} \leq 0.01$) و این بدان معناست که با افزایش یک انحراف استاندارد در ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی، الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی، به میزان ۰/۸۸۲ انحراف استاندارد بهبود می‌یابد. بنابراین فرض صفر پژوهش رد، و فرض مقابل تأیید می‌شود.

فرضیه‌های فرعی

فرضیه فرعی اول: جذب به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است.

جدول ۸. خلاصه‌ی الگوی رگرسیون

مدل	R	R ^۲	تعدیل شده R ^۲	خطای استاندارد برآورد	دوربین - واتسون
مقدار	a۸۴۱.	۷۰۷.	۷۰۶.	۲۸۶۷۸.	۵۹۵.۱

در جدول ۸ که خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل است، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (*R*) برابر با ۰/۸۴۱ می‌باشد که نشان از وجود همبستگی بین جذب با الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. در ۸ مقدار *R²* تعدیل شده برابر با ۰/۷۰۶ می‌باشد که نشان می‌دهد جذب می‌تواند بیش از ۷۰ درصد از تغییرات الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با

تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را تبیین کند. نتایج آماره دوربین - واتسون استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر را تأیید کرد. این آماره ۱/۵۹۵ می باشد.

جدول ۹. آزمون مجموع مجذورات و مقدار $F(ANOVA)$

مدل	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۷۰۸.۵۴	۱	۷۰۸.۵۴	۱۹۹.۶۶۵	b۰۰۰.
باقی مانده	۶۹۹.۲۲	۱۴۵	۱۵۶.		
مقدار کل	۴۰۷.۷۷	۲۸۵			

در جدول ۹ مقدار F در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار گزارش شد ($P-Value \leq 0.01$) که نشان می دهد ارزش های سازمانی، تغییرات الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است. را پیش بینی می کند و مدل رگرسیونی برازش مناسبی دارد.

جدول ۱۰. ضریب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده

متغیر	ضرایب غیراستاندارد			t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
مقدار ثابت	۴۷۷.۱	۰۸۵.		۳۹۱.۱۷	۰۰۰.
جذب	۵۸۶.	۰۲۳.	۸۴۱.	۷۹۱.۲۵	۰۰۰.

جدول ۱۰ نتایج مربوط به ضرایب تأثیر جذب بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می دهد. همچنین ضریب $Beta$ برابر ۰/۸۴۱ می باشد.

در جدول ۱۰ مقدار t برای این متغیر در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار بود ($P-Value \leq 0.01$) و این بدان معناست که با افزایش یک انحراف استاندارد در ارزش های سازمانی، الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی، به میزان ۰/۸۴۱ انحراف استاندارد بهبود می یابد. بنابراین فرض صفر پژوهش رد، و فرض مقابل تأیید می شود.

فرضیه فرعی دوم: آماده سازی به عنوان یکی از ویژگی های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در

مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است.

جدول ۱۱. خلاصه‌ی الگوی رگرسیون

مدل	R	۲R	تعدیل شده ۲R	خطای استاندارد برآورد	دوربین - واتسون
مقدار	۰.۸۲۳	۶۷۸.	۶۷۷.	۳۰۰۶۳.	۶۵۲.۱

در جدول ۱۱ که خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل است، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با ۰/۸۲۳ می‌باشد که نشان از وجود همبستگی بین آماده‌سازی با الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. در جدول ۱۱ مقدار R^2 تعدیل شده برابر با ۰/۶۷۷ می‌باشد که نشان می‌دهد آماده‌سازی می‌تواند بیش از ۶۷ درصد از تغییرات الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را تبیین کند. نتایج آماره دوربین - واتسون استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر را تأیید کرد. این آماره ۱/۶۵۲ می‌باشد.

جدول ۱۲. آزمون مجموع مجذورات و مقدار F (ANOVA)

مدل	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۴۶۲.۵۲	۱	۴۶۲.۵۲	۴۶۵.۵۸۰	۰.۰۰۰
باقی مانده	۹۴۵.۲۴	۱۴۵	۱۷۲.		
مقدار کل	۴۰۷.۷۷	۲۸۵			

در جدول ۱۲ مقدار F در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار گزارش شد ($P-Value \leq 0.01$) که نشان می‌دهد ارزش‌های فرهنگی، تغییرات الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را پیش‌بینی می‌کند و مدل رگرسیونی برازش مناسبی دارد.

جدول ۱۳. ضریب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده

متغیر	ضرایب غیراستاندارد			t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
مقدار ثابت	۳۰۶.۱	۰.۹۸.		۳۴۸.۱۳	۰.۰۰۰
آماده‌سازی	۶۴۷.	۰.۲۷.	۸۲۳.	۰.۹۳.۲۴	۰.۰۰۰

جدول ۱۳ نتایج مربوط به ضرایب تأثیر آماده‌سازی بر الگوی پایه اسلامی - ایرانی پیشرفت

(با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می‌دهد. همچنین ضریب $Beta$ برابر $۰/۸۲۳$ می‌باشد. در جدول ۱۳ مقدار t برای این متغیر در سطح خطای $۰/۰۱$ معنادار بود ($P-Value \leq 0.01$) و این بدان معناست که با افزایش یک انحراف استاندارد در ارزش‌های فرهنگی، الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی، به میزان $۰/۸۲۳$ انحراف استاندارد بهبود می‌یابد. بنابراین فرض صفر پژوهش رد و فرض مقابل تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی سوم: حفظ و ارتقاء به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است.

جدول ۱۴. خلاصه‌ی الگوی رگرسیون

Model	R	۲R	تعدیل شده ۲R	خطای استاندارد برآورد	دوربین - واتسون
مقدار	۰.۸۳۳	۰.۶۹۴	۰.۶۹۳	۰.۲۹۳۰۷	۰.۷۵۳۰۱

در جدول ۱۴ که خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل است، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با $۰/۸۳۳$ می‌باشد که نشان از وجود همبستگی بین حفظ و ارتقاء با الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. در جدول ۱۴ مقدار R^2 تعدیل شده برابر با $۰/۶۹۳$ می‌باشد که نشان می‌دهد حفظ و ارتقاء می‌تواند بیش از ۶۹ درصد از تغییرات الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را تبیین کند. نتایج آماره دوربین-واتسون استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر را تأیید کرد. این آماره $۱/۷۵۳$ می‌باشد.

جدول ۱۵. آزمون مجموع مجذورات و مقدار $F(ANOVA)$

مدل	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۰.۷۰۰۵۳	۱	۰.۷۰۰۵۳	۲۰۱.۶۲۵	۰.۰۰۰
باقی مانده	۰.۷۰۶۲۳	۱۴۵	۰.۱۶۳		
مقدار کل	۰.۴۰۷۷۷	۲۸۵			

در جدول ۱۵ مقدار F در سطح خطای $۰/۰۱$ معنادار گزارش شد ($P-Value \leq 0.01$)

که نشان می‌دهد ارزش‌های اجتماعی، تغییرات الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را پیش‌بینی می‌کند و مدل رگرسیونی برازش مناسبی دارد.

جدول ۱۶. ضریب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده

Sig	t	ضرایب غیراستاندارد		متغیر
		Beta	Std. Error	
۰۰۰.	۹۵۶.۱۰		۱۰۲.	مقدار ثابت
۰۰۰.	۰۰۴.۲۵	۸۳۳.	۰۲۸.	حفظ و ارتقاء

جدول ۱۶ نتایج مربوط به ضرایب تأثیر حفظ و ارتقاء بر الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می‌دهد. همچنین ضریب $Beta$ برابر $۰/۸۳۳$ می‌باشد. در جدول ۱۶ مقدار t برای این متغیر در سطح خطای $۰/۰۱$ معنادار بود ($P-Value \leq 0.01$) و این بدان معناست که با افزایش یک انحراف استاندارد در ارزش‌های اجتماعی، الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی، به میزان $۰/۸۳۳$ انحراف استاندارد بهبود می‌یابد. بنابراین فرض صفر پژوهش رد، و فرض مقابل تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی چهارم: ارزشیابی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی تأثیرگذار است.

جدول ۱۷. خلاصه‌ی الگوی رگرسیون

مدل	R	۲R	تعدیل شده ۲R	خطای استاندارد برآورد	دوربین - واتسون
مقدار	a۸۱۴.	۶۶۲.	۶۶۱.	۳۰۷۷۴.	۵۳۹.۱

در جدول ۱۷ که خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل است، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با $۰/۸۱۴$ می‌باشد که نشان از وجود همبستگی بین ارزشیابی با الگوی پایه اسلامی- ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. در جدول ۱۷ مقدار $R2$ تعدیل شده برابر با $۰/۶۶۱$ می‌باشد که نشان می‌دهد ارزشیابی می‌تواند بیش از ۶۶ درصد از تغییرات الگوی پایه اسلامی-

ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را تبیین کند. نتایج آماره دوربین-واتسون استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر را تأیید کرد. این آماره ۱/۵۳۹ می باشد.

جدول ۱۸. آزمون مجموع مجذورات و مقدار F (ANOVA)

مدل	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig
رگرسیون	۲۶۸.۵۱	۱	۲۶۸.۵۱	۳۴۸.۵۴۱	b۰۰۰.
باقی مانده	۱۳۸.۲۶	۱۴۵	۱۸۰.		
مقدار کل	۴۰۷.۷۷	۲۸۵			

در جدول ۱۸ مقدار F در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار گزارش شد ($P\text{-Value} \leq 0.01$) که نشان می دهد شایستگی های فردی، تغییرات الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را پیش بینی می کند و مدل رگرسیونی برازش مناسبی دارد.

جدول ۱۹. ضریب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده

متغیر	ضرایب غیراستاندارد		ضریب استاندارد	t	Sig
	B	Std. Error			
مقدار ثابت	۲۴۵.۱	۱۰۴.	Beta	۹۹۲.۱۱	۰۰۰.
ارزشیابی	۶۶۰.	۰۲۸.	۸۱۴.	۲۶۷.۲۳	۰۰۰.

جدول ۱۹ نتایج مربوط به ضرایب تأثیر ارزشیابی بر الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی را نشان می دهد. همچنین ضریب $Beta$ برابر ۰.۸۱۴ می باشد.

در جدول ۱۹ مقدار t برای این متغیر در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار بود ($P\text{-Value} \leq 0.01$) و این بدان معناست که با افزایش یک انحراف استاندارد در شایستگی های فردی، الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی، به میزان ۰/۸۱۴ انحراف استاندارد بهبود می یابد. بنابراین فرضیه تأیید می شود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

یکی از مهمترین بسترهای پرورش نسل آینده که در بیانیه گام دوم انقلاب بر آن تأکید شده، آموزش و پرورش است. یکی از مهمترین مسائل پیرامون سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مسئله گام دوم انقلاب اسلامی است که می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای را در رابطه با نتایج پژوهش‌های پژوهشگران مدیریت ایفا نماید. پژوهش‌گران مدیریت بر این باورند که در رابطه با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش می‌توان پژوهش‌های علمی و مسائل پرمغز و پر محتوایی را ارائه نمود که یکی از مهمترین این وجوه قابل پژوهش مدیریت است (حسینی، ۱۳۹۴). در سیستم‌های آموزشی، افراد زیادی مشغول به کارند و فعالیت‌های آن‌ها به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در تربیت دانش آموزان و یا دانشجویان مؤثر است. اما در این میان، نقش معلمان و اساتید دانشگاه‌ها از دیگر افراد بسیار برجسته‌تر می‌نماید. چنان‌که بیشتر اوقات را دانش آموزان در مدرسه و دانشجویان در دانشگاه، زیر نظر آن‌ها سپری می‌کنند و عوامل دیگر هم فراهم آورنده زمینه برای فعالیت معلمان و اساتید می‌باشد از این رو بسیاری از دانش‌آموختگان نظام آموزشی سنتی و جدید، شکل‌گیری شخصیت خود را مرهون معلمان خود می‌دانند. زیرا آنچه در فرایند تعلیم و تربیت به معلم انتقال می‌یابد تنها معلومات و مهارت‌های معلم نیست. بلکه تمام صفات، خلیات، حالات نفسانی و رفتار ظاهری او نیز به شاگردان منتقل می‌شود (شرفی، ۱۳۷۹).

برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که حرف شنوی مرتب‌تر از معلمان به عواملی نظیر علاقه مندی به معلم و رابطه اعتماد متقابل بستگی دارد. علاقه به معلم موجب بهبود ارزش‌های اخلاقی مرتبی می‌شود (شیخی، ۱۳۸۰، به نقل از صادق زاده، ۱۳۸۷). رابطه اعتماد متقابل بین مرتبی و معلم موجب افزایش حرف شنوی (اطاعت) مرتبی می‌شود. این شرایط پیروی از قواعد اخلاقی را تشدید می‌کند (نژاد انسان، ۱۳۸۰، به نقل از صادق زاده، ۱۳۸۷).

بررسی تطبیقی نتایج آزمون این فرضیه با پژوهش‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که نتایج آزمون این فرضیه با پژوهش صورت گرفته توسط علیزاده و قربانی (۱۳۹۹)، که در پژوهش خود به بررسی موضوع «شاخص‌های معلم تراز انقلاب» پرداخته‌اند؛ همسویی دارد چراکه نتایج این بررسی نشان می‌دهد که رشد و توسعه هر جامعه مستلزم پویایی نظام آموزشی آن جامعه است و تحول در نظام آموزشی در گرو بهبود عملکرد معلمان می‌باشد. معلم به‌عنوان یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و به‌عنوان اولین پازل مدیریت فرهنگی جامعه در راستای تحقق اهداف عالی خود

در تربیت و پرورش نسل‌های بشری در جامعه دینی نیازمند تراز رفتاری و اعتقادی است؛ از سویی اسدی خانوکی و اسدی خانوکی (۱۳۹۸)، به بررسی موضوع «ویژگی‌های معلم تراز انقلاب اسلامی از دیدگاه معلمان آموزش و پرورش منطقه شهداد (یک مطالعه کیفی)» پرداخته‌اند؛ که به نوعی با نتایج حاصل از آزمون این فرضیه همسویی دارد؛ چراکه نتایج این بررسی نشان می‌دهد که نقش معلم در رساندن هر جامعه به اهداف و آرمان‌هایش بسیار مهم و قابل تأمل است؛ پس برای رسیدن به این آرمان‌ها نیاز به طراحی و تدوین یک الگوی تربیت معلم تراز توسط متخصصان امر تعلیم و تربیت احساس می‌شود، الگویی که بتواند پرورش دهنده‌ی همه‌ی ویژگی‌های یک معلم تراز و تمدن ساز در معلمان آینده باشد؛ سمیعی نژاد و همکاران (۱۳۹۴)، نیز در پژوهشی موضوع «فرآیند تربیت معلم ابتدایی در تراز جمهوری اسلامی ایران: فرصت‌ها و تهدیدها» مورد بررسی قرار داده که در راستای نتایج حاصل می‌تواند یک رابطه همسویی و هم‌راستایی با نتایج آزمون این فرضیه و پژوهش را می‌توان دانست پرداخته‌اند؛ چراکه در پاسخ به سؤال دوم پژوهش شامل یک پدیده محوری با عنوان «هویت حرفه‌ای معلمان ابتدایی» است. پاسخ سؤال سوم پژوهش انطباق و ارتباط نُه مقوله اساسی با ابعاد چهارگانه تربیت معلم بود: جذب (به‌گزینی، باورها، کارآمدی‌ها)، آماده‌سازی (دانش‌اندوزی حرفه، مهارت افزایشی حرفه) - حفظ و ارتقا (بهداشت: اجتماعی/رفاهی، بهسازی: ضرورت/سازوکار) ارزشیابی (ارزشیابی بهینه). مقوله پشتیبانی حلقه رابط میان وظائف نهادهای اولیه (دانشگاه فرهنگیان، وزارت آموزش و پرورش) است. با توجه به اینکه نتایج پژوهش، حاکی از تأثیرگذاری ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی بر الگوی پایه اسلامی-ایرانی پیشرفت (با تأکید بر اجرای بیانیه گام دوم انقلاب) در مدارس دوره متوسطه دوم دخترانه در استان آذربایجان غربی دارد. لذا، پیشنهادهای زیر در راستای این عوامل ارائه گردیده است:

- مدیران با توجه به بیانیه گام دوم انقلاب، مستمراً ارزشیابی عملکردی از فعالیت‌های معلمان را در برنامه‌ها برای شناخت نقاط ضعف و تهدید انجام دهند.

- مدیران باید براساس الگوی ایرانی اسلامی و با در نظر قرار دادن بیانیه گام دوم انقلاب، ارزیابی علمی و کاربرینی را مورد توجه قرار دهند و از این طریق به‌گزینی معلمان صورت بگیرد.

- مدیران باید با در نظر قرار دادن بیانیه گام دوم انقلاب، به ساز و کارهای توانمندسازی معلمان توجه داشته باشند و در این راستا از دوره‌های تخصصی برای متخصص کردن

معلمان در پایه‌های مختلف استفاده نمایند.

- مدیران باید در انتخاب معلمان براساس الگوی ایرانی اسلامی و با در نظر قرار دادن بیانیه گام دوم انقلاب، به توانایی رفتاری، گفتاری، نوشتاری و شَمّ معلم بودن معلمان توجه ویژه‌ای داشته باشند.

- مدیران باید با در نظر قرار دادن بیانیه گام دوم انقلاب، به دانش‌اندوزی حرفه‌ای معلمان توجه نمایند و در این راستا از دوره‌های آموزش ضمن خدمت استفاده نمایند که این دوره‌ها در راستای تسلط معلمان به مطالب درسی جدید و ارائه بهتر به دانش‌آموزان باشد.

منابع

- قرآن کریم.
- اسدی خانوکی، امیرصدرا و اسدی خانوکی، محمود (۱۳۹۸). ویژگی‌های معلم تراز انقلاب اسلامی از دیدگاه معلمان آموزش و پرورش منطقه شهداد (یک مطالعه کیفی)، سومین همایش ملی روانشناسی تعلیم و تربیت و سبک زندگی، قزوین.
- توکلی، یاسین (۱۳۹۷). تربیت معلم تراز نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس آموزه‌های قرآن کریم، توسعه حرفه‌ای معلم، ۳(۲)، ۷۵-۸۹.
- حجازی، اسد (۱۳۹۷). تعیین ابعاد و مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای معلم تراز جمهوری اسلامی ایران، راهبردهای نوین تربیت معلمان، ۲(۶)، ۸۵-۶۲.
- حسینی، سیده مریم (۱۳۹۴). مشارکت خانه و مدرسه بر اساس جهت‌گیری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، همایش ملی آموزش ابتدایی، تهران.
- خرامی، پروین و غفارزاده، مریم (۱۳۹۵). خصوصیات معلم تراز در فرهنگ رضوی، دومین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی ایران، قم.
- سمیعی نژاد، بیژن؛ علی‌عسگری، مجید و موسی‌پور، نعمت‌الله (۱۳۹۴). فرآیند تربیت معلم ابتدایی در تراز جمهوری اسلامی ایران: فرصت‌ها و تهدیدها، تعلیم و تربیت، ۳۲(۱۲۷)، ۳۲-۹.
- شرفی، محمدرضا (۱۳۷۹). تربیت اسلامی با تأکید بر دیدگاه‌های امام خمینی (ره)، تهران: نشر پنجره، چاپ اول.
- شفیعی‌نیا، محمد شفیع و فارسی، محمدرضا (۱۳۹۹). نقش امنیت در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، امنیت ملی، ۱۰(۳۵)، ۲۹۰-۲۶۵.
- صادق‌زاده، علیرضا (۱۳۸۷). الگوی نظری تربیت دینی و اخلاقی در نظام آموزش و پرورش ج.ا.ا. طرح تدوین سند ملی آموزش و پرورش، کمیته مطالعات نظری.
- عسکری‌متین، سجاد و کیانی، غلامرضا (۱۳۹۷). الگوی معیار صلاحیت حرفه‌ای معلمی در تراز جمهوری اسلامی ایران، مجله تعلیم و تربیت، ۳۴(۲)، ۳۰-۹.
- علیزاده، سپیده و قربانی، زهرا (۱۳۹۹). شاخص‌های معلم تراز انقلاب، ششمین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم انسانی، اقتصاد و حسابداری ایران، تهران.
- مرعشی، سیده زهرا (۱۳۹۷). خصوصیات معلم در تراز فرهنگ اسلامی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی و آموزش و پرورش، تهران.
- ملک‌زاده، معصومه (۱۳۹۵). ویژگی‌های معلم تراز در تعلیم و تربیت اسلامی، چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران.

مقیمی، معصومه (۱۴۰۰). ارائه مدل تربیت معلم تمدن ساز بر مبنای نظریه داده بنیاد، همایش ملی بیانیه گام دوم انقلاب، نقش دانشگاه فرهنگیان در ایجاد تمدن نوین اسلامی ایرانی، دانشگاه فرهنگیان، تهران.
نصر اصفهانی، محمد؛ معصومی‌نیا، غلامعلی و منتظر، راحله (۱۳۹۸). بررسی و ارزیابی الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت، سیاست‌های راهبردی و کلان، ۷(۴)، ۵۲۷-۵۳۷.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی